

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ

Збірник наукових праць

Випуск 4

Засновано у 2015 році

Рівне – 2016

УДК 37 : 005.591.6

I - 66

ББК 74.200

Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. Вип. 4 / упоряд. О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова, Т. С. Ціпан та ін. – Рівне : РДГУ, 2016. – 366 с.

До збірника увійшли наукові праці, здійснені у галузі теорії і методики виховання. Статті спрямовані на багатоаспектне висвітлення основних напрямів, сучасних підходів до змісту, форм і технологій виховного процесу, починаючи від дошкілля і завершуючи вищою школою.

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Петренко Оксана Борисівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступники головного редактора: **Гринькова Надія Михайлівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Відповідальний секретар: **Ціпан Тетяна Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної ради:

Сухомлинська О. В., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, Академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

Бех І. Д., доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор Інституту проблем виховання НАПН України;

Пустовіт Г. П., доктор педагогічних наук, професор, Учений секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

Павелків Р. В., доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету;

Коберник О. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Лобода С. М., доктор педагогічних наук, професор, доктор габлітований, професор звичайний Вищої школи інформатики і прикладних наук (м. Лодзь, Республіка Польща).

Члени редколегії:

Безкорвайна О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

Вербець В. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної, навчально-методичної роботи та гуманітарної політики Рівненського державного гуманітарного університету;

Карпенчук С. Г., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Ламанаускас В., доктор соціологічних наук, професор, директор науково-методичного Центру «Scientia Educologica», професор Шяуляйського університету (м. Шяуляй, Литовська Республіка);

Литвиненко С. А., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри практичної психології та психотерапії Рівненського державного гуманітарного університету;

Малолєпши Елігіуш, др. хаб., професор, декан педагогічного факультету Академії імені Яна Длугоша в Ченстохові;

Пелєх Л. Р., доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри міжкультурної комунікації та історії світової літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелєх Ю. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

Потапчук Т. В., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;

Стоклоса К., доктор наук, професор, Інститут Зигмунд-Неуман (Дрезден, ФРН);

Федаєва В. Л., доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Херсонського державного університету;

Шмид К., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри історії і теорії виховання Жешувського університету (м. Жешув, Республіка Польща);

Шугасва Л. М., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету;

Ящук І. П., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії;

Бісовецька Л. А. кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкового навчання РДГУ.

Сойчук Р.Л., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Свідомство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 21161-10961Р.

Наказом МОН України № 515 від 16.05.2016 р.

Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету «Інноватика у вихованні» включений до Переліку наукових фахових видань України (галузі науки – педагогічні).

Упорядники: **проф. Петренко О.Б., доц. Ціпан Т.С.**

Науково-бібліографічне редагування: **наукова бібліотека РДГУ**

Рецензент: **Коляда Н. М.** – доктор педагогічних наук, професор; завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини.

Друкується за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол №10 від 27 жовтня 2016 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

ЗМІСТ

Федяєва В. Л. «Вітчизна – святиня серця і думки...»	7
Павелків Р. В. Особливості розвитку емпатії як соціально-психологічного явища та компонента моральної сфери особистості.....	16
Пустовіт Г. П., Климчук В. В. Упровадження ІКТ у методику навчання та управління діяльністю позашкільних навчальних закладів	27
Петренко О. Б. Використання ІТ у виховному процесі: можливості, переваги, ризики, перспективи.....	40
Потапчук Т. В. Особливості залучення мультимедіа до процесу музичного виховання в сучасній педагогічній практиці.....	47
Budz I. F. National organizations and innovative projects in the content formation of gifted education in Great Britain.....	56
Бєлан Г. В. Національна ідея у науковій спадщині культурно-освітніх діячів 1917-1920-тих рр. як основа патріотичного виховання дітей та молоді в Україні.....	63
Бісовецька Л. А., Верхова І. П. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у роботі класного керівника	73
Боровець О. В. Формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки	82
Бричок Б. П. Педагогічні проблеми школи інформаційного суспільства: загрози і ризики	89
Бричок С. Б. Особливості застосування і поєднання ІКТ та проектної технології у підготовці вчителя початкових класів	96
Васильюк В. М., Ярмошук О. О., Давидюк І. В. Фізкультурна грамотність в аперцепції суспільної активності індивіда	106
Власюк Г. І., Кіндрат В. К. Спортивно-просвітницька організація «Пласт» у системі патріотичного виховання молоді	116
Ганжа М. В. Функції дизайну в педагогічній теорії та виховній практиці зарубіжних країн.....	124
Генсіцька-Антонюк Н. О. Процес розв'язування текстових математичних задач як засіб розумового виховання учнів.....	135
Гринькова Н. М. Роль інформаційних технологій у моральному вихованні молодших школярів в умовах позашкільного навчального закладу.....	142
Гудовсек О. А. Професійна підготовка майбутніх педагогів позашкільної освіти до роботи з дітьми молодшого шкільного віку	150

Колупаєва Т. Є. Впровадження інформаційних технологій навчання в умовах проектування інноваційного освітнього середовища вищого навчального закладу	157
Кособуцька Г. П. Роль інформаційних технологій в реалізації концепції духовного розвитку особистості учня	168
Кулакова Л. М. Вплив сучасного інформаційно-комунікаційного простору на формування позитивних моральних якостей особистості молодшого школяра	175
Малиношевський Р. В. Соціально-педагогічні проблеми дослідження ризикованої поведінки старшокласників у сфері Інтернет-спілкування	183
Павелків К. М. Можливості Інтернету в організації взаємодії сім'ї і школи	192
Павелків О. М. Роль інформаційно-комунікаційних технологій в організаційній та виховній роботі класного керівника загальноосвітнього навчального закладу	200
Петренко С. В. Використання хмарних сервісів G SUITE (GOOGLE APPS) у навчально-виховному процесі	211
Сойчук Р. Л. Інформаційно-комунікаційні технології у виховному процесі та сучасне підростаюче покоління: погляд на проблему	220
Сорочинська Т. А. Застосування інформаційних інновацій у педагогічній діяльності вчителя	230
Стельмашук Ж. Г., Грицюк Н. Й. Використання інформаційних технологій у національно-патріотичному вихованні учнів	239
Сяська І. О. Детермінанти розвитку екологічної самосвідомості студентської молоді у навчально-виховному процесі вищих навчальних закладів	250
Сяська Н. А. Використання методів математичної статистики у фізичному вихованні і спорті засобами новітніх інформаційних технологій	257
Тихенко Л. В. Сучасні підходи до використання інформаційно-комунікаційних технологій у позашкільній освіті	264
Ткачук Н. М. Організація керованої самостійної роботи керівників ЗНЗ в міжкурсовий період	271
Трохимчук І. М. Організація еколого-натуралістичної роботи за міжнародним практичним науково-освітнім проектом GLOBE	281
Ціпан Т. С., Боровець В. І. Використання інформаційно-комунікативних технологій у навчально-виховному процесі школи	290
Шкуренко О. В. Виховання інформаційної культури в майбутніх учителів початкової школи засобами хмарних технологій	299

Доробки молодих науковців

Баліка Л. М. Шкільна бібліотека та інформаційно-комунікаційні технології	305
Гусаковська Т.М. Підготовка майбутніх фахівців із біології у вищому навчальному закладі	312
Дембровська Г. М. Виховний потенціал діяльності тренера-викладача у позашкільних навчальних закладах спортивного профілю	318
Демянюк І. В. Підготовка магістра початкової освіти очима студентів.....	328
Осипчук О. П. Формування морального виховання молодших школярів у педагогічному процесі школи	335
Таргоній І. В. Використання мультимедійних технологій у системі мистецької освіти.....	342
Федорук О. М. Використання інформаційних технологій в освітній сфері ВНЗ: прикладні аспекти	350
Шидловський А. І. Роль комп'ютерно орієнтованого середовища у становленні професійної компетентності майбутніх вчителів фізико-технологічного профілю.....	356
Відомості про авторів.....	364

content of this work is analyzed, the conditions of successful cooperation of school and family are shown.

It is determined that modern Internet technologies are created to make the interaction between family and school more comfortable, rapid, continuous and psychologically comfortable, that in its turn affects the efficiency of family and school interaction.

Such advantages and disadvantages of some organizational mechanisms of family and school Internet interaction like: nationwide free educational network "Dairy.ua", project "Electronic journal", global search network, E-mail, school website, educational forums, projects, teleconferences and chats, cell phones, electronic newspaper, bandwidth terminals, video cameras are given.

Key words: family and school interaction, the organization of interaction, Internet, organizational mechanisms of family and school Internet interaction.

Стаття надійшла до редакції 04.10.2016

О. М. Павелків

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЗАЦІЙНІЙ ТА ВИХОВНІЙ РОБОТІ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Анотація. У статті аналізується проблема використання інформаційно-комунікаційних технологій в організаційній та виховній роботі класного керівника. Встановлено, що вдосконалення роботи класного керівника має відбуватися паралельно з розвитком всіх інших сторін життя соціуму для того, щоб навчально-виховний процес у школі не йшов врозріз із сучасними технологіями, а вміло з ними поєднувався. З'ясовано, що для ефективного вирішення організаційних та виховних завдань класним керівником необхідно мати у школі розвинуте інформаційне середовище, яке об'єднує різні інформаційні ресурси структурних підрозділів навчального закладу та забезпечує їх однакове використання. Доведено, що використання інформаційно-комунікаційних технологій у діяльності класного керівника спрямоване на отримання конкретних результатів: формування інформаційної культури учнів та педагогічних працівників, забезпечення їх інформаційних потреб; інтенсифікацію навчання і виховання; удосконалення інформаційно-методичного забезпечення навчально-виховного процесу; розвиток і підтримку функціонування єдиного інформаційного освітнього середовища, надання доступу учням, вчителям, адміністрації та батькам до вітчизняних і світових інформаційних ресурсів.

Ключові слова: освітнє інформаційне середовище, інформаційно-комунікаційні технології, загальноосвітній навчальний заклад, класний керівник, навчально-виховний процес, педагогічна діяльність.

Постановка проблеми. В останні роки світ змінюється так швидко, що вчителю ніяк не можна відставати від стрімкого розвитку суспільства, науки і техніки. Сучасне суспільство справедливо називають інформаційним, і цьому є підтвердження. Комп'ютери поетапно впроваджуються в усі сфери нашого життя. Не винятком є і процес освіти, у якому із приходом інформаційних технологій відбуваються революційні зміни. Тому сьогоднішній вчитель не тільки навчає дітей, а й все життя вчиться сам, що вимагає від нього величезної кількості часу і сил. Але розвиток нових комп'ютерних та інформаційних технологій може значно допомогти вчителю оптимізувати та підвищити ефективність власної педагогічної діяльності. Сучасну дитину неможливо навчити та виховати без сучасних комп'ютерних технологій, що зумовлюється реаліями сьогодення, тому вчитель завжди повинен йти в ногу з часом, вловлюючи найменші зміни в суспільстві. Загалом, діти легше йдуть на контакт, якщо в особистості вчителя, класного керівника вони бачать грамотну, сучасну людину, яка вміє використовувати у своїй діяльності всі прогресивні технології навчання і виховання. Для цього вчителю потрібно трохи бажання, трохи терпіння, трохи вільного часу, любові до дітей і своєї роботи.

Варто пам'ятати, що школа є не тільки закладом, у якому діти отримують знання, але і отримують добре виховання, щоб вийти в життя не лише розумною, а й вихованою людиною. Саме у цьому контексті постає проблема використання нових інформаційних технологій у виховній роботі вчителя та класного керівника. Комп'ютер вже так міцно ввійшов у наше життя і життя наших дітей, що без нього світ здається нудним і нецікавим. Але, як і скрізь, є прихильники і супротивники використання комп'ютерів у навчально-виховній роботі. З однієї сторони, дійсно, на машину, нехай навіть найрозумнішу, ми не можемо покласти всі обов'язки з виховання дітей. Але з іншої сторони, комп'ютер може стати педагогу вірним помічником в цій справі та викликати море позитивних емоцій, тому вчитель повинен гармонійно вписати нові інформаційні технології в свою діяльність.

Поки ведуться дебати про переваги й недоліки глобального обміну інформацією та яку роль відіграють комп'ютерні технології у навчально-виховному процесі, вчителі та класні керівники загальноосвітніх навчальних закладів вже намагаються впроваджувати нові технології у педагогічний процес. Протягом останніх десятиліть в загальноосвітніх школах педагогічними колективами проводиться цілеспрямована робота з реалізації програм інформатизації та комп'ютеризації навчально-виховного процесу. В програмі розвитку закладів велика увага приділяється підтримці та розвитку єдиного інформаційного простору школи, який створюється з метою: створення єдиного інформаційно-освітнього простору, який включає сукупність технічних, програмних, телекомунікаційних і методичних засобів, що дозволяють застосовувати в освітньому процесі нові інформаційні технології і здійснювати збір, зберігання й обробку даних навчального закладу; забезпечення комунікації

всіх учасників освітнього процесу; автоматизації управлінської діяльності адміністрації закладу; забезпечення підвищення якості освіти, розвиток ІКТ-компетенцій адміністрації, класних керівників, учителів і учнів; впровадження електронного документообігу, створення банку даних закладу [4].

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Проблемою впровадження інформаційних і комп'ютерних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітнього навчального закладу займався багато вчених, зокрема з провідних можна виділити Т. Н. Лебедєву, В. П. Зінченко, І. Г. Захарову, Є. В. Белякова. На думку І. Г. Захарової, «комп'ютерні технології – це сукупність знань про способи і засоби роботи з інформаційними ресурсами, і спосіб збору, обробки і передачі інформації для отримання нових відомостей про досліджувані об'єкти» [9, с. 6]. Так само можна відзначити слова Є. В. Белякова, який підкреслював: «Будь-яка педагогічна технологія – це інформаційна технологія, оскільки основу технологічного процесу навчання і виховання складає отримання і перетворення інформації» [9, с. 9].

Як відомо, вчитель, а особливо класний керівник виступає головним суб'єктом організації виховної роботи у навчальному закладі. У цій діяльності необхідно здійснювати тісний зв'язок з учителями, батьками, громадськістю. Запити, інтереси, потреби, можливості дітей та їхніх батьків, умови класу, школи, суспільства, можливості педагога визначають не тільки сучасні цілі, завдання виховання, але й форми роботи класного керівника, мета діяльності якого полягає у створенні умов для саморозвитку та самореалізації особистості учня, його успішної соціалізації в суспільстві. Робота класного керівника складна, але у зв'язку з упровадженням у наше життя комп'ютерних технологій діяльність класного керівника може бути помітно полегшена. Усе зазначене зумовлює актуальність проблеми впровадження та використання нових інформаційних комп'ютерних технологій в організаційній та виховній роботі класного керівника.

Метою статті є визначення можливостей використання комп'ютерних та інформаційних технологій для підвищення ефективності організаційної та виховної роботи класного керівника.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний рівень розвитку ІКТ значно розширює можливості доступу до інформації учителів та учнів, створює середовище, метою якого є підготовка майбутнього покоління до життя в інформаційному суспільстві. Соціальна ефективність реалізації впровадження ІКТ в освітній простір загальноосвітньої школи полягає в забезпеченні рівного доступу до отримання та використання інформації вчителями, учнями та їх батьками. Використання зазначених вище технологій дає можливість підтримувати функціонування єдиного інформаційного освітнього середовища для учнів, вчителів, батьків; забезпечує їх доступом до мережі Інтернет із використанням сучасних технологій. Створення інформаційного середовища загальноосвітнього навчального закладу відповідає за успіх

впровадження інформаційних технологій в освіту на всіх її рівнях та дозволяє на рівні школи частково перевести адміністративну та навчально-виховну діяльність вчителя на комп'ютерні програми для стандартизації всієї інформації.

Інформаційне середовище школи може мати такі складові, як: фізична, психологічна та інтелектуальна. Базою фізичної складової інформаційного середовища може бути кабінет інформатики, а також робочі місця адміністраторів, учителів, класних керівників. До інформаційного середовища відносяться також шкільний Інтернет, локальна мережа та технічні засоби мультимедіа (телевізори, проектори, відеопрогравачі, фотоапарати тощо), програмне забезпечення навчально-виховного процесу. До психологічної та інтелектуальної складової інформаційного середовища відноситься «людський фактор». Це воля та бажання самих учасників освітнього процесу використовувати інформаційні та комунікаційні технології у навчально-виховному процесі.

Тобто під єдиним інформаційним середовищем навчального закладу варто розуміти систему, у якій на інформаційному рівні задіяні та пов'язані між собою всі учасники освітнього процесу: адміністрація закладу – вчителі – учні – батьки. Можна виділити такі загальні положення формування такого середовища, як: під час формування інформаційного освітнього середовища необхідно розв'язати проблему змісту освіти, співвідношення традиційних складових навчального та виховного процесу і нових інформаційно-комунікаційних технологій, нових взаємин учня, учителя та освітнього середовища; інформаційне освітнє середовище включає технологічні (апаратні та програмні), інформаційні та організаційні ресурси; під час створення інформаційного освітнього середовища навчального закладу зростає значимість ІКТ-компетентності педагогів та керівників, які працюють в умовах широкого застосування засобів інформаційних і комунікаційних технологій в освітньому просторі школи [3].

Центром єдиного освітнього інформаційного середовища школи повинен бути шкільний сайт, який відкриває широкі можливості для педагогів, учнів, батьків та громадськості. На сайті відкрито тематичні гілки форуму для педагогічного, учнівського або батьківського контингентів учасників. Для відвідувачів відкриваються можливості доступу до популярних Інтернет-ресурсів, створюється архів літературних творів, методичні новинки для керівника та його заступників, допоміжні матеріали для вчителів, класних керівників, учнів і психологів.

В умовах сьогодення метою виховання є формування гармонійно-розвиненої життєво компетентної особистості, яка успішно самореалізується в соціумі як громадянин, професіонал та сім'янин. Реалізація цієї мети покладена на педагогічні колективи навчальних закладів, однак, більшою мірою, на класних керівників. Класне керівництво – основна форма організації виховного процесу в загальноосвітніх закладах. «Положення про класного керівника

навчального закладу системи загальної середньої освіти» (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 6 вересня 2000 р. № 434), надає таке визначення: «Класний керівник – це педагогічний працівник, який здійснює педагогічну діяльність з колективом учнів класу, навчальної групи професійно-технічного закладу, окремими учнями, їх батьками, організацію і проведення позаурочної та культурно-масової роботи, сприяє взаємодії учасників навчально-виховного процесу в створенні належних умов для виконання завдань навчання і виховання, самореалізації та розвитку учнів (вихованців), їх соціального захисту». Тому роль класного керівника у системі освіти є центральною, оскільки він виступає тією ланкою, яка зв'язує воедино процеси навчання, виховання, соціалізації учнів та сприяє духовному, інтелектуальному, фізичному розвитку вихованців, а також дбає про задоволення їх освітніх та соціально-культурних потреб [6; 7].

Важливо зауважити, що для ефективного вирішення організаційних та виховних завдань класним керівником необхідно мати у школі розвинуте інформаційне середовище, яке об'єднує різні інформаційні ресурси структурних підрозділів навчального закладу та забезпечує їх однакове використання.

Розглянемо застосування комп'ютерних технологій класним керівником на практиці.

По-перше, у щоденній роботі класного керівника часто доводиться звертатися до численних і, як правило, неупорядкованих даних про учнів класу, батьків, зайнятості учнів у позаурочний час тощо. Класному керівнику необхідно зберігати і використовувати безліч різної документації, потрібної для ефективної роботи. Він завжди має знати розклад свого класу, а також список учителів, які з ним працюють. Також у класного керівника мають бути всі основні особисті відомості про учнів та їх батьків. Окрім того, йому необхідно вести облік успішності та відвідування учнів, а також планувати свою діяльність і діяльність класу в рамках навчального закладу та багато іншого [7]. Тому постає питання про необхідність розробки автоматизованого робочого місця класного керівника, за допомогою якого можна частково (а в майбутньому повністю) відмовитися від ведення записів на папері і яка насамперед допоможе автоматизувати процеси з ведення обліку в класі та школі в цілому.

Розробка автоматизованого робочого місця дуже важлива, оскільки розроблений програмний продукт значно спростить роботу класним керівникам, а також позбавить їх від зайвого обсягу документації і зробить менш трудомісткою. Зазначений продукт містить у собі базу даних, яка об'єднує всі відомості, необхідні для систематизації та впорядкування процесу роботи класного керівника.

У представленій базі даних «Класний керівник» зберігаються відомості про учнів класу, їх батьків, успішність, психолого-педагогічний аналіз класу, лист здоров'я, доручення, гурткова робота, пільгові категорії та інші необхідні в роботі класного керівника інформаційні дані [6]. Отже,

класний керівник завжди володітиме необхідною інформацією, де б він не знаходився, достатньо мати поруч комп'ютер та пакет програм Microsoft Office.

Додавання, видалення та редагування даних відбувається за допомогою системи управління базами даних Microsoft Office Access. В бази даних можна внести наступні таблиці: загальні відомості про учнів; відомості про батьків; адреси; телефони; лист здоров'я; психолого-педагогічний аналіз учнів; гуртки та захоплення; успішність; доручення; розклад уроків; вчителі; розклад дзвінків тощо.

Інформацію у базу даних можна заносити на початку навчального року, а потім редагувати упродовж усього періоду навчання учнів у школі. База даних може постійно вдосконалюватись і модифікуватись на розсуд кожного класного керівника.

Класний керівник може вносити відомості до бази даних на початку навчального року і надалі лише корегувати та вносити необхідну інформацію по мірі її надходження. У представлений базі даних є можливість імпорту даних з інших додатків, тому не завжди потрібно заново набирати інформацію, достатньо перенести її у базу даних. Відомості до бази даних можуть вносити не лише класні керівники, нею може користуватись шкільний психолог, лікар, тому що Microsoft Office Access надає можливість створювати форми досить доступні та прості навіть для тих людей, які володіють комп'ютером на початковому рівні [5].

Для того, щоб зібрати й упорядкувати дані воедино, можна використовувати систему управління базами даних Microsoft Access. Усі необхідні відомості про учнів та їх батьків вносяться у таблиці і за необхідності складаються різні звіти, виконуються запити, гіперпосилання на інші документи, імпорт даних та інше. Виставлення поточних оцінок, ведення журналу пропусків, здача і перевірка щоденників, моніторинг успішності за півріччя і за рік можуть формуватися за допомогою електронних таблиць Microsoft Excel. Кожен класний керівник у своїй роботі користується різними діагностиками, які вимагають великих витрат часу на обробку та аналіз. Такі звіти можуть формуватися за допомогою електронних таблиць Microsoft Excel. Електронні таблиці дають змогу наочно представити результати обробки анкет, діагностик за допомогою графіків і діаграм, це дозволяє побачити єдину картину того, що відбувається в класі. При такій роботі з року в рік легко відстежити, чи відбулися поліпшення або погіршення. Наприклад, добре простежується динаміка успішності чи якості знань учнів класу, зміна рівня здоров'я учнів, рівня зайнятості учнів у позаурочний час. За результатами порівняльних діаграм можна робити висновки і згідно з ними планувати подальшу роботу класного керівника. За діаграмами добре видно, у якому напрямі діяльності були досягнуті позитивні результати, а чому потрібно приділити особливу увагу через негативну динаміку. Згідно із зробленими висновками легко можна побудувати свій план виховної роботи, який теж дуже зручно зробити на комп'ютері в програмі MS Word. У такому вигляді

план більш зручний у використанні, естетичний, у нього завжди, у будь-який момент можна внести зміни і поправки.

По-друге, в організації виховної роботи класний керівник використовує ресурси Інтернет. Велику допомогу при підготовці та проведенні виховних занять надає пакет Microsoft Office, який включає в себе, крім відомого всім текстового процесора Word, ще і СУБД Access, електронні таблиці Excel і презентації Power Point [5; 8].

Виховна функція у роботі класного керівника займає першорядне місце. Основною формою роботи класного керівника для здійснення цієї функції є класна година. Застосування комп'ютера для підготовки і проведення класних годин може значно урізноманітнити і збільшити ефективність проведення класної години. Зараз існує велика кількість дисків та касет з художніми та документальними фільмами, що носять виховний характер, орієнтуючись на які можна будувати роботу класному керівнику в цьому напрямі. По телебаченню часто показують фільми, у яких піднімаються проблеми куріння, алкоголізму, наркоманії, правопорушень, злочинів підлітків та їх покарань та багато іншого. Корисно побачити дітям ці фільми на класній годині і обговорити, для цього знадобиться комп'ютер із виходом в Інтернет. Крім цього, комп'ютер на класній годині може використовуватися і для інших цілей. Із моменту появи комп'ютерів у школі стало можливим використовувати їх при проведенні класних годин, які відразу для дітей стають цікавішими і кориснішими. Для класної години корисно створити презентацію, оскільки безліч фотографій, відеофрагментів, музики зачіпають учнів за живе, пронизують душу, що неможливо добитися лише за допомогою слів та бесіди.

До уваги класних керівників можна запропонувати сценарії класних годин. Для їх створення використовується програма MS Power Point. При показі слайдів на класній годині відбувається звуковий та відеосупровід. Таким чином, стає можливим організувати знайдений матеріал зовсім в іншому світлі: зробити наочним, зрозумілим і цікавим. Під час класної години учні самі можуть безпосередньо використовувати комп'ютер. Наприклад, для пошуку будь-якої інформації в Інтернеті, для перегляду фотографій, для відповідей на запитання тестів чи для участі в обговоренні певної події чи питання.

Під час виконання організаційно-координуючої функції класний керівник встановлює контакт із батьками учнів. Найпоширеніший вид роботи з сім'єю – це батьківські збори. Один раз на чверть проводяться класні батьківські збори, 1–2 рази на півріччя організуються загальношкільні та класні зустрічі з батьками. У школах практикується застосування інформаційно-комунікаційних технологій для такого роду заходів. Теми бесід з батьками на батьківських зборах найчастіше збігаються з темами класних годин. Батькам цікаво буває довідатися, про що вчитель говорить з учнями і як їх діти поставилися до тієї чи іншої теми. При цьому дуже ефективно використовувати на кожному зібранні мультимедійний проектор для показу презентації. Наприклад, тема

«Конвенція про права дитини» необхідна як дітям, так і їх батькам, тому матеріали цієї класної години можна використовувати і на батьківських зборах. Із батьками, як і з дітьми, корисно проводити анкетування, порівнюючи при цьому думки дітей і батьків із різних питань. Проведені дослідження показали, що відсоток відвідування батьківських зборів значною мірою більший тоді, коли класний керівник максимально використовує інформаційно-комунікаційні технології в підготовці та проведенні даних заходів. Для кожних батьківських зборів можна створювати «Пам'ятку для батьків» у програмі Publisher, де записувати найважливіше, про що батькам потрібно пам'ятати в наш час, найбільш нагальні проблеми їхніх дітей і класу в цілому.

Ще один незвичайний спосіб застосування інформаційних технологій має бути запропонований для класних керівників. Це використання Web-камери. З її допомогою можна записувати фрагменти уроків, класних годин, чергування учнів після уроків, їхню поведінку під час перерв, репетицій номерів художньої самодіяльності до свят і багато іншого. Найбільш цікаві та повчальні сюжети можна показати дітям, а також їхнім батькам на батьківських зборах. Кожна дитина може подивитися на себе з боку і проаналізувати свої вчинки. Але особливо ці кадри цінні для батьків. Хоча, потрібно зазначити, що застосування такого способу в роботі класного керівника повинне супроводжуватися попередньою роботою з дітьми та їх батьками – необхідна їх згода на участь у такому роді діяльності, а класному керівнику необхідно використовувати цей спосіб дуже обережно, грамотно і продумано.

Як відомо, на шкільних святах комп'ютер давно вже є незамінним помічником. Усі заходи, на яких вдається використовувати мультимедійний проектор, музику, проходять на високому рівні і дуже подобаються дітям. Сьогодні також стало можливим проведення різноманітних ігор серед учнів за допомогою комп'ютера. Особливо дітям цікаві ігри, які транслюються в телевізійних програмах, і у яких вони хотіли б брати участь. Зараз сучасна техніка дозволяє дитячу мрію зробити реальністю. «Зірковий час», «Найрозумніший», «Що? Де? Коли?», «Брейн-ринг» та інші ігри, що передбачають використання екрана, відеозапису та музики реально можуть увійти в життя класу і бути корисними.

Як відомо, розважальні та інтелектуальні заходи розширюють світогляд учнів, розвивають їхнє мислення, а наочність і високий технологічний рівень проведення гри допомагає дітям, що живуть далеко від великих міст, йти в ногу з часом і мати всі можливості для свого розвитку.

Розробка електронних учнівських портфоліо, створення класних мультимедійних альбомів у роботі класного керівника не тільки є актуальними а й надзвичайно затребуваними. При створенні портфоліо комп'ютер стає незамінним помічником. Сканування грамот, для розміщення їх у портфоліо учня, фотографії шкільних заходів, різноманітних конкурсів можуть дуже допомогти класному керівнику.

Оформлення класного куточка теж може відбуватися з використанням комп'ютера і додаткової комп'ютерної техніки. Це дуже зручно і естетично. При цьому учні опановують комп'ютерною грамотністю. Крім описаних способів застосування комп'ютерних технологій у діяльності класного керівника, можна перерахувати ще деякі новітні технології, які впроваджуються в сучасний простір школи і класу: електронний журнал, SMS-щоденники, Web-сайти класу.

Окремою проблемою є спілкування класного керівника з батьками, і в такому випадку використання телекомунікацій (зокрема, електронної пошти) дозволяє педагогам оперативно інформувати батьків про хід навчання і виховання кожного школяра, організовуючи при цьому індивідуальний діалог. Сучасні засоби ІКТ дозволяють проводити віртуальні збори з батьками, використовуючи для цих цілей списки розсилки та телеконференції, що дає змогу проводити масові заходи та інформувати батьків без очних зборів та візитів до школи. А наявність у школи власного сайту в мережі Інтернет надає батькам можливість оперативного отримання інформації про життя школи, класу, розкладу занять, про навчальні та позанавчальні заходи у школі, корисні поради з навчання і виховання школярів тощо.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Таким чином, можна зробити висновки про необхідність систематизації та упорядкування засобів і можливостей інформаційно-комунікаційних технологій у роботі класного керівника для більш доцільного та зручного застосування у процесах навчання і виховання. Чітке знання класним керівником своїх функцій, напрямів і змісту роботи, умов для підвищення ефективності виховного процесу дозволяє якісно виконувати покладену на нього місію.

Отже, використання інформаційно-комунікаційних технологій у діяльності класного керівника спрямоване на отримання конкретних результатів: формування інформаційної культури учнів та педагогічних працівників, забезпечення їх інформаційних потреб; інтенсифікацію навчання і виховання; удосконалення інформаційно-методичного забезпечення навчально-виховного процесу; розвиток і підтримку функціонування єдиного інформаційного освітнього середовища, надання доступу учням, вчителям та адміністрації до вітчизняних і світових інформаційних ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Гончаренко Л. ІКТ та підвищення якості навчання / Л. Гончаренко, О. Костенко // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2012. – № 5. – С. 25–28.
2. Данильчук Л. Сутність і зміст поняття «інформаційно-комунікаційні технології» / Л. Данильчук // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2012. – № 4. – С. 123–130.
3. Інформаційне освітнє середовище сучасного навчального закладу: навч-метод. посіб. / М. Ю. Кадемія, М. М. Козяр, Т. В. Ткаченко,

- Л. С. Шевченко; Львівський державний ун-т безпеки життєдіяльності. – Львів, 2008. – 186 с.
4. Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: зб. наук. пр. / редкол.: М. М. Козяр, І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Львів, 2006. – 634 с.
 5. Корнієнко М. М. Інформатика. Бази даних. СУБД Ms Access / М. М. Корнієнко, І. Д. Іванова. – Харків : Ранок, 2009. – 48 с.
 6. Омельченко Л. П. Настільна книга класного керівника / Л. П. Омельченко. – Харків : Основа, 2007. – 286 с.
 7. Посадові обов'язки класного керівника – догма чи простір для творчості // Класному керівнику. Усе для роботи. – 2011. – № 1 (25). – С. 5–9.
 8. Програма PowerPoint // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2012. – № 11. – С. 23–24.
 9. Савченко О. Державні стандарти шкільної освіти і управління інноваційними процесами / О. Савченко // Педагогічна газета. – 2001. – № 8. – С. 6–9.
 10. Сорока Г. І. Сучасні виховні системи та технології: навчально-методичний посібник для керівників шкіл, вчителів, класних керівників, вихователів, слухачів ІПО / Г. І. Сорока. – Харків : Основа, 2002. – 128 с.

REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED

1. Honcharenko L. IKT ta pidvyshchennia yakosti navchannia [ICTs and improving quality of education] / L. Honcharenko, O. Kostenko // Vidkrytyi urok: rozrobky, tekhnolohii, dosvid. – 2012. – № 5. – S. 25 –28. (in Ukrainian)
2. Danylchuk L. Sutnist i zmist poniattia “informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii” [The nature and content of the concept “information and communication technologies”] / L. Danylchuk // Pedagogika i psykholohiia profesiinoi osvity. – 2012. – № 4. – S. 123 –130. (in Ukrainian)
3. Informatsiine osvitnie seredovyshche suchasnoho navchalnoho zakladu [Information educational environment of modern educational institution] : navch-metod. posib. / M. Yu. Kademiia, M. M. Kozziar, T. V. Tkachenko, L. S. Shevchenko; Lvivskiy derzhavnyi un-t bezpeky zhyttiediialnosti. – L., 2008. – 186 s. (in Ukrainian)
4. Informatsiino-telekomunikatsiini tekhnolohii v suchasni osviti: dosvid, problemy, perspektyvy [Information and telecommunication technologies in modern education: experience, problems, prospects]: zb. nauk. pr. / redkol.: M. M. Kozziar, I. A. Ziaziun, N. H. Nychkalo; APN Ukrainy, In-t pedagogiky i psykholohii prof. osvity. – L., 2006. – 634 s. (in Ukrainian)
5. Korniienko M. M. Informatyka. Bazy danykh. SUBD Ms Access [Informatics. Database. DBMS Ms Access] / M. M. Korniienko, I. D. Ivanova. – Kharkiv: Ranok, 2009. – 48 s. (in Ukrainian)

6. Omelchenko L. P. Nastilna knyha klasnoho kerivnyka [Handbook of the form teacher] / L. P. Omelchenko. – Kharkiv: Osнова, 2007. – 286 s. (in Ukrainian)
7. Posadovi oboviazky klasnoho kerivnyka – dohma chy prostir dlia tvorchosti [Duties of the form master – a dogma or a space for creativity] // Klasnomu kerivnyku. Use dlia roboty. – 2011. – №1(25). – S. 5–9. (in Ukrainian)
8. Prohrama PowerPoint [Programme PowerPoint] // Vidkryty urok: rozrobky, tekhnolohii, dosvid. – 2012. – № 11. – S. 23–24. (in Ukrainian)
9. Savchenko O. Derzhavni standarty shkilnoi osvity i upravlinnia innovatsiinyh protsesamy [State standards of school education and management of innovation processes] / O. Savchenko // Pedahohichna hazeta. – 2001. – № 8. – S. 6–9. (in Ukrainian)
10. Soroka H. I. Suchasni vykhovni systemy ta tekhnolohii: navchalno-metodychnyi posibnyk dlia kerivnykiv shkil, vchyteliv, klasnykh kerivnykiv, vykhovateliv, slukhachiv IPO [Modern educational systems and technologies: teaching manual for school administrators, teachers, form masters, educators, students, IPE] / H. I. Soroka. – Kharkiv: Osнова, 2002. – 128 s. (in Ukrainian)

Аннотация. В статье анализируется проблема использования информационно-коммуникационных технологий в организационной и воспитательной работе классного руководителя. Установлено, что усовершенствование работы классного руководителя должно происходить параллельно с развитием всех других сторон жизни социума для того, чтобы учебно-воспитательный процесс в школе не шел вразрез с современными технологиями, а умело с ними соединялся. Выяснено, что для эффективного решения организационных и воспитательных задач классным руководителем необходимо иметь в школе развитую информационную среду, объединяющую разные информационные ресурсы структурных подразделений учебного заведения и обеспечивающую их одинаковое использование. Доказано, что использование информационно-коммуникационных технологий в деятельности классного руководителя направлено на получение конкретных результатов: формирование информационной культуры учеников и педагогических работников, обеспечение их информационных потребностей; интенсификацию обучения и воспитания; усовершенствование информационно-методического обеспечения учебно-воспитательного процесса; развитие и поддержку функционирования единой информационной образовательной среды, предоставление доступа ученикам, учителям, администрации и родителям к отечественным и мировым информационным ресурсам.

Ключевые слова: образовательное информационное пространство, информационно-коммуникационные технологии, общеобразовательное учебное заведение, классный руководитель, учебно-воспитательный процесс, педагогическая деятельность.

Summary. The article deals with the problem of the use of information and communication technologies in organizational and educational work of the form master (mistres). It is established that the improvement of the work of the form master should take place in parallel with the development of all other aspects of the life of society to the educational process at school was at odds with modern technology and skillfully combined with it. It is clarified that for the effective solution of organizational and educational tasks any form master has to use the special created information environment which integrates various information resources of the structural units of the institution and ensures their uniform usage. It is proved that the use of information and communication technologies in the activities of the form master is directed at the obtaining of specific results: the formation of information culture of students and teaching staff, providing for their information needs; intensification of training and education; the improvement of information and methodical ensuring of the educational process; development and maintenance of functioning of common information educational environment, providing access to students, teachers, administrators and parents to Ukrainian and world information resources.

Key words: information educational environment, information and communication technologies, secondary school, form master, educational process, educational activities.

Стаття надійшла до редакції 19.10.2016

С. В. Петренко

ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ СЕРВІСІВ G SUITE (GOOGLE APPS) У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

*Ми позбавляємо дітей майбутнього,
якщо продовжуємо вчити сьогодні так, як вчили цьому учора.
Д. Дьюї*

*Все, що вам потрібно, це веб-браузер
Джеффри Грін,
директор ІТ-підтримки
в університеті Брауна*

Анотація. У статті здійснено аналіз можливостей і переваг використання хмарних сервісів G Suite (Google Apps) у навчально-виховному процесі. Доведено, що інформаційний простір освітніх закладів має бути динамічним утворенням, важливим аспектом функціонування якого має бути використання хмарних сервісів. З'ясовано, що G Suite (раніше відомий як Google Apps Education Edition) – це набір хмарних обчислень продуктивності, програмні засоби для спільної роботи та набір

Наукове видання

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ
Збірник наукових праць

Випуск 4

Упорядники:

проф. **Петренко О.Б.**, доц. **Ціпан Т.С.**

Науково-бібліографічне редагування:
наукова бібліотека РДГУ

Підписано до друку 27.10.2016 р.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,7. Замовлення №197/1. Наклад 300

Віддруковано засобами різнографічного друку
редакційно-видавничого відділу
Рівненського державного гуманітарного університету
33027, Рівне, вул. С.Бандери, 12; тел.: 0-362-26-48-83

I – 66

Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. Вип. 4 / упоряд.
О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова,
Т. С. Ціпан та ін. – Рівне : РДГУ, 2016. – 366 с.

УДК 37 : 005.591.6
ББК 74.200

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2016